

Himnes Òrfics

Versions lliures de
Pere Suau Palou

Calligraf
Poesia

Himnes Òrfics

Versions lliures de Pere Suau Palou

Himnes Òrfics

Versions lliures de
Pere Suau Palou

Edicions Cal·lígraf
Figueres, 2022

Primera edició —
setembre de 2022

Publicació

Edicions Cal·lígraf, SL
Monturiol, 2, 1r 1a
17600 Figueres
Tel. (0034) 615 261 764
www.edicionscalligraf.com
info@edicionscalligraf.com

Disseny i maquetació

Plàcid Busquets

Impressió

DC Plus, Serveis Editorials

ISBN

978-84-125267-2-1

Dipòsit legal

GI 857-2022

© del text

Pere Suau Palou

© del text *Un underground místic*

Octavio Cortés

© del text *Albirar el pèlag o veure la mar?*

Josep Pizà

© d'aquesta edició

Edicions Cal·lígraf, SL

*Queda rigorosament prohibida,
sense l'autorització per escrit
dels titulars del copyright, la
reproducció parcial o total
d'aquesta obra per qualsevol
mitjà o procediment, incloent-
hi la reprografia i el tractament
informàtic. Les infraccions
d'aquests drets es troben sotmeses a
les sancions establertes a les lleis.*

Himnes Òrfics

Versions lliures de
Pere Suau Palou

Calligraf

Poesia

Taula

UN <i>UNDEGROUND</i> MÍSTIC	13
Octavio Cortés	
ALBIRAR EL PÈLAG O VEURE LA MAR?	19
Josep Pizà	
JUSTIFICACIÓ I AGRAÏMENTS	25
Pere Suau Palou	
HIMNES ÒRFICS	31
I A Hècate (Mare del món)	33
II A la Deessa Protirea	34
III A Nix	36
IV A Urà	38
V A l'Èter	39
VI Al Primogènit	40
VII Als Astres	41
VIII A Hèlios	42
IX A Selene	44
X A la Naturalesa	46

HIMNES ÒRFICS

XI	A Pan	49
XII	A Hèracles	52
XIII	A Cronos	54
XIV	A Rea	56
XV	A Zeus	58
XVI	A Hera	60
XVII	A Posidó	61
XVIII	A Hades	63
XIX	Zeus tonant	65
XX	A Zeus (Causa Summa dels Llamps)	67
XXI	Als Niguls	68
XXII	A Tetis	69
XXIII	A Nereu	70
XXIV	A les Nereïdes	72
XXV	A Proteu	74
XXVI	A la Terra	75
XXVII	A la Mare dels Déus	77
XXVIII	A Hermes	79
XXIX	A Persèfone	81
XXX	A Dionís	84
XXXI	Als Curets	85
XXXII	A Pal·les	86
XXXIII	A Nike	88
XXXIV	A Apol·lo	89
XXXV	A Latona	92
XXXVI	A Àrtemis	93
XXXVII	Als Titans	95
XXXVIII	Als Curets	96
XXXIX	Al Coribant	99
XL	A Demèter	100
XLI	A la Mare Eleúsínia	102

XLII	A Misa	103
XLIII	A les Estacions	104
XLIV	A Sèmele	105
XLV	A Dionís Basari	106
XLVI	A Dionís Lignit	107
XLVII	A Dionís Pericioni	108
XLVIII	A Dionís Sabaci	109
XLIX	A Ippa	110
L	A Dionís Lisi-Leneu	111
LI	A les Nimfes	113
LII	A Dionís Trieteri	115
LIII	A Dionís Amfietus	117
LIV	A Silè, als Sàtirs i a les Sacerdotesses de Dionís	119
LV	A Afrodita	120
LVI	A Adonis	123
LVII	A Hermes Subterrani	125
LVIII	A Eros	127
LIX	A les Moires	128
LX	A les Càrites	130
LXI	A Nèmesi	131
LXII	A Dike	133
LXIII	A l'Equitat	135
LXIV	A la Llei	137
LXV	A Ares	139
LXVI	A Hefest	141
LXVII	A Asclepi	143
LXVIII	LXVIII A Higiea	143
LXIX	LXVIX A les Erínies	147
LXX	LXX A les Eumènides	149
LXXI	LXXI A Melínoe	151
LXXII	LXXII A Tique	153

HIMNES ÒRFICS

LXXIII	Al Dèmon	154
LXXIV	A Leucòtea	155
LXXV	A Palemó	157
LXXVI	A les Muses	158
LXXVII	A Mnemòsine	160
LXXVIII	A Eos	161
LXXIX	A Temis	163
LXXX	A Bòreas	164
LXXXI	A Zèfir	165
LXXXII	A Notos	166
LXXXIII	A l'Oceà	167
LXXXIV	A Hèstia	168
LXXXV	A Hipnos	169
LXXXVI	A Morfeu	170
LXXXVII	A Tànatos	172

Un *underground* místic

Malgrat que la redacció / compilació final dels *Himnes Òrfics* sol situar-se segons criteris filològics en l'època imperial, i els manuscrits de què disposam associen aquesta redacció amb les *Argonàutiques Òrfiques*, la recent arqueologia ha desvetllat una antiguitat òrfica molt difícil de ser rastrejada. La làmina d'or d'Hiponi i, sobretot, el papir de Derveni, el qual conté un comentari presocràtic a una teogonia òrfica, així com els grafitis d'Oliba són testimonis claríssims de la presència, ja en el segle V abans de Crist, de tot un corpus òrfic relacionat amb la doctrina de l'ànima i de Dionís.

L'orfisme és un fenomen d'allò més complex que travessa i contamina tota l'antiga Grècia i que s'ha de relacionar amb l'importantíssim ressò que tengueren en el seu moment personatges semiidealitzats, com Museu o el mateix Pitàgores, o vidents com el famós Epimènides. Hi ha testimonis molt antics que ja fan menció de rituals iniciàtics òrfics i cultes místics propis. Fins i tot, hi ha una tradició apòcrifa que atribueix a Orfeu la fundació dels misteris d'Eleusis. En aquest sentit, sabem que un oracle de Museu era prou conegut a l'Atenes de Pèricles;

a la vegada que una teogonia pròpia, diferent de l'Hesíode, va ser prou comentada i discutida durant l'Antiguitat, teogonia en la qual trobam trets característics com Protogonos, un déu original que pot ser relacionat amb altres deïtats no incloses en el panteó olímpic com Fanes, Príap, Ericipi o Antauges.

Mancat d'una autoritat reconeguda o d'una seu clara, com si tenien els oracles institucionals, i sense una literatura coherent, l'orfisme en molts de casos va ser considerat com un material popular, per la qual cosa fou menyspreat i tengut com a xerrameca de xarlatans. Escoltem les paraules del mateix Plató per entendre de què estam parlant:

sacerdots i endevins que truquen a les portes de la gent rica i els convencen que han rebut uns poders dels déus amb els quals poden esborrar, per mitjà de sacrificis i encanteris que es duen a terme entre hecatombes i festes, totes les faltes o pecats que hagin comès ells o fins i tot els seus avantpassats (...) Presenten un conjunt informe de llibres d'Orfeu i Museu, segons els quals fan llurs rituals per tal de fer creure, no només als ciutadans individuals, sinó a ciutats senceres, que tan sols són necessaris uns sacrificis o uns plaents jocs per aconseguir ser absolts de tota iniquitat en vida o inclús després de la mort, ja que aquests anomenats cultes místics ens alliberen dels mals d'allà baix, mentre que asseguren que aquells que no els practiquen els espera un destí espantós.

És una altra vegada Plató qui en el *Cràtil* es refereix a «Orfeu i els seus» com a defensors de la idea de l'existència d'una ànima de naturalesa titànica confinada en l'home, destinada a la transmigració.

El mite òrfic corregia la teogonia «oficial» d'Hesíode. Zeus hauria violat la seva mare Rea-Demèter per engendrar així la

bella Persèfone, a qui violaria també per engendrar el nin Dionís, al qual es concedeix una sobirania especial que serà protegida pels Coribants. Hera, però, envia els Titans, els quals distreuen l'atenció del nin amb joguines i aconseguen fer-lo fora del tron. Tot seguit, l'esquarteren, el bullen, el couen i, finalment, el devoren. Zeus, enfellonit i ple de venjança, fulmina els Titans amb el seu raig totpoderós (del sutge d'aquesta crema en surten els homes, rebels, però infusos alhora amb una espurna divina del raig celeste) i de les restes que es poden salvar, tot reunint-les, Dionís pot renéixer.

Aquest havia de ser el contingut secret dels rituals iniciàtics òrfics que Heròdot compararà temps després amb el mite d'Osiris esquarterat.

Què tenim, doncs? Una doctrina original i pròpia sobre l'origen del món i dels déus, uns rituals populars que circulaven en mans d'endevins i de sacerdots errívols, una literatura incongruent i disseminada per aquí i per allà en forma de làmines que es podien comprar com a remeis màgics, una contaminació silvestre amb la religió de Dionís i, finalment, i no menys important, tot el poder de la música i de la poesia arcaica, entitats completament entreligades en aquella època.

En definitiva, ens trobam davant tot un *underground místic*, que va poder sobreviure gràcies al menyspreu dels àmbits intel·lectuals superiors, i mitjançant el qual podem albirar totes les capes més antigues del paganisme preolímpic. La seva relació permanent amb el dionisisme que arriba des de Tràcia i els misteris egipcis d'Osiris ens informen de l'existència de tot un fons orgiàstic relacionat amb la música i la poesia ditiràmica, així com amb els sacrificis no civils.

I així anam arribant a un dels punts claus de tot aquest complex i apassionant món: el poder de la paraula. El mot fet

Cant en la veu d'Orfeu no és un mot ideològic, sinó que és pura llavor constitutiva del món, la bella epifania del seu origen. La forma en la qual la paraula aconsegueix ser Veritat, és a dir *aletheia* (desvetllament), no és el raonament lògic o l'argumentació, ni molt menys el diàleg ciutadà socràtic, sinó el cant inspirat i silvícola, en el qual les forces superiors de la Naturalesa, innocents i sacres, troben el seu canal expressiu en la veu del poeta errabund, alliberat de qualsevol imposició ciutadana, i que pertany a un regne privilegiat i anterior de pura harmonia i comunió amb allò natural.

Aquest és un moment meravellós i únic en què paraula, cant i naturalesa conviuen entrebesant-se, perquè encara no són entitats escindides per l'escriptura (que té com a forma més immediata la legislació i la tabulació religiosa). D'aquí, la seva força i bellesa primigènia. El cant d'Orfeu és natural com el so de les aigües que boten en les cascades o la remor del vent entre les fulles dels arbres. En aquest Cant epifànic, els homes accedeixen a una saviesa originària que és molt difícil de ser rastrejada (no oblidem la relació d'Orfeu amb el món dels Inferns o el seu destí final d'oracle fluvial); una saviesa tan potent i genuïna que inclou el plaer i alhora la mort com a forma de culte, sanació i salvació, és a dir, en certa manera, la paraula salvífica. L'ascètic Plató es perd tot això perquè menysprea tots aquells que recomanen aquests «jocs amb el plaer» i els seus sacrificis silvestres, mentre canten totes aquestes meravelles de ciutat en ciutat.

Nosaltres, per sort, encara podem accedir a aquesta capa tan profunda de saviesa i de bellesa, en la qual la relació indissoluble amb els poders naturals (allò que els filòsofs anomenaran després Veritat com a accés al Ser) romanien en mans de poetes rodamentals que tenien la capacitat de llegir la meravella del món,

el llenguatge de les llunacions i els torrents escabridats; cantors capaços d'anomenar totes les nimfes fruitals o les filles del vell Nereu, encauades en belles coves marines.

En aquest sentit, encara que la seva redacció és posterior, aquesta és la importància i la bellor dels *Himnes Òrfics*; uns *Himnes* que posen davant del lector tota l'exuberància i esplendor d'un món no domesticat, engalanat amb un paganisme no regulat, el bell rastre d'èpoques anteriors on encara no s'havia establert la regulació religiosa per mitjà de l'escriptura. En aquest moment, i aquí hi ha la brillantor que els *Himnes* recullen per irradiar-la, l'oralitat mítica no fa del món un objecte que cal investigar de manera racional. Tot el contrari, l'oralitat poètica és la base germinadora sobre la qual (com un cràter viu i en erupció) naixerà el Cant, tan ple de força i vigoria, que permetrà orientar els homes vers la Bellesa i vers el terror d'allò que és sagrat.

No són, per tant, lectura fàcil, perquè mai ha estat fàcil girar els ulls vers la bellesa antiga. Ara bé, la meravella i la potència d'aquests *Himnes* ha arribat fins a nosaltres com un tresor que encara batega amb una força immensa. Ha de ser el nostre deure arrecerar aquests *Himnes* de la intempèrie, perquè la seva lluor pugui ser contemplada per les generacions futures.

Deixem-nos enlluernar!

OCTAVIO CORTÉS

Albirar el pèlag o veure la mar?

Sovint, com a professor de llengua i literatura, m'agrada pensar en les preguntes que crec que els meus alumnes em podrien fer dins classe. I evidentment, per a cada pregunta que pens, hi necessit trobar una resposta satisfactòria.

Una de les preguntes que m'he fet més vegades és quan va començar la literatura? Quin és el vertader origen de la literatura, més enllà de les tesis debatudes en les classes universitàries d'estètica literària sobre què és literatura i què no ho és? I a l'hora de presentar una resposta vàlida a aquesta pregunta per als meus alumnes adolescents, necessit recórrer al recurs secret dels professors quan hem de parlar sobre algun fet realment complex, però que necessitam atracar d'alguna manera als nostres pupils per treure'ls un parell de capes d'escata d'ignorància (innocència, al cap i a la fi) i permetre que el coneixement, en alguna de les seves múltiples, variades i meravelloses formes, penetri la seva carn. Aquest recurs és la faula i, consegüentment i conscientment, la mentida (parcial i pietosa, però mentida al cap i a la fi), car afirmar una cosa, necessària per encaixar els engranatges propedèutics de la matèria en qüestió, sense po-

der estar segur de si és veritat o no, no deixa de ser mentir. Els professors de literatura (en el cas de les classes de llengua és molt més fàcil no mentir) fa temps que ho sabem i ho acceptam com una regla més d'aquest joc meravellós que és la literatura i el seu ensenyament.

Al gra: podem entendre la literatura com «allò que ens expliquen i ens emociona» (primera simplificació i, potser, mentida, mea culpa!) i aquí solc recórrer a l'exemple dels caçadors de mamuts (és evident que si hem d'anar als orígens hem de trencar el primer tabú: la literatura fa molt poc que s'escriu... Tot just prop de quatre mil anys, mil anys envant mil anys enrere). Resulta que no és difícil imaginar una escena en què un escamot de caçadors descansen al voltant d'un foc amb l'ombra d'un mamut inert i vençut dibuixant-se i desdibuixant-se en les roques properes, al ritme capriciós de les flames. Estan reben-tats, caçar un mamut és una tasca esgotadora, i descansen els cossos i les ànimes al voltant de la foguera (llàstima que encara no existeix el vi). I aleshores s'esdevé el miracle: s'expliquen la jornada, parlen de les seves pors durant la cacera, de la sensació de victòria quan veuen caure el mastodont que els proveirà de proteïna durant una bona temporada i hi ha un caçador, sempre n'hi ha un, que acaba acaparant l'atenció dels altres. Tot s'atura quan ell parla i tots callen i fins i tot es fan callar els uns als altres per escoltar-lo, perquè els agrada com sona la història en les seves paraules i els agrada perquè en el fons els emociona. I aquí ho tenim: la literatura ja hi és. Aquesta escena es repeteix centenars, milers de vegades, inconscientment, a les estepes, a les sabanes, a les jungles, entre homes, dones, criatures... I aleshores, després de molts d'anys (molts!) apareix l'escriptura (en absolut sinònim de literatura) i els humans començam a poder

documentar les nostres accions i emocions... I els professors de literatura podem començar a mentir menys...

Que els *Himnes Òrfics* tenen el seu lloc ben guanyat en el marc de la història de la literatura és evident i no m'entretendré gens ni mica ni a explicar-ho ni a justificar-ho, atès que aquesta tasca ja l'ha feta (i molt ben feta) Octavio Cortés en el pròleg d'aquesta edició. El que m'interessa a mi és grufar una mica en aquests *Himnes* que ens presenta Pere Suau i sucari-ne el nèctar lingüístic. Com sonen aquests *Himnes Òrfics*, dos mil cinc-cents o tres mil anys després de la seva gènesi, en la nostra llengua? Deia Costa i Llobera en una de les seves *Horacianes* «ara tolera que una mà atrevida / passi a mon poble la que amb tal fortuna / tu transportares al solar de Roma / cítara grega» i aquesta declaració d'amor i respecte per la paraula i pels mestres que l'han sabuda veciar al llarg de la història és precisament el nostre punt de partida per parlar de com Pere Suau, en tant que caçador de mamuts rapsoda del s. XXI i veciador compulsiu de la paraula, ens ha *transportat* a la llengua catalana (per primera vegada!) els *Himnes*.

Veciador compulsiu de la paraula, de la llengua, és un epítet que encaixa amb Pere Suau com un guant i veciar la llengua, en el cas de Suau, és sinònim de veciar la nostra: el català. De veciadors de la llengua catalana, n'hi ha hagut molts i molt bons al llarg de la nostra història. L'Alcover apassionat per la precisió i la genuïnitat, ànima d'un dels monuments lexicogràfics indiscutibles de la filologia occidental moderna, n'és un. El Riba demiürg més que simple traductor d'una de les versions de l'*Odissea* en la qual amb més força, dignitat i excel·lència ha sonat la nostra llengua, n'és un altre. Tant Alcover com Riba són dos referents de Suau. *No s'apleguen que no s'assemblin,*

es diu a Mallorca... I es veu que els veciadors de mots estan condemnats a trobar-se.

La primera lectura dels *Himnes* t'aboca al significat apòcrif, i no per això menys estès, de l'arxifamós «només sé que no sé res». Efectivament, el lector mitjà-alt en llengua catalana es trobarà amb un repte en cadascun dels versos traduïts i adaptats per Suau i aquesta sensació de desemparament davant un mot desconegut o un camp semàntic encara no conrat s'acaba convertint, un cop superada la incertesa de l'esmaperdut, en un dels incentius més interessants i suggestius de la proposta que ens fa el poeta. A mesura que un avança en la lectura i metabolitza allò que està llegint, s'adona que no només està paint una visió del món atàvica i arcana; sinó que la llengua (el català), de la mà de Suau, es converteix en un misteri més que ens sedueix i se'ns revela vers a vers, estrofa a estrofa, himne a himne, amb una cadència de regust nuredunià.

No satisfet amb aquest repte lingüístic, Suau porta al límit la nostra sintaxi i n'émula l'arrel llatina. No només no fa cap concessió en la seva aposta per la densitat culta i el virtuosisme en l'ús de la paraula que l'han guiat en la confecció d'aquests versos, sinó que en cap cas (oh miracle!) cau en el preciosisme gratuït i pretensions en què podrien haver degenerat els *Himnes* fàcilment en mans d'un altre; ans al contrari, la llengua hi sona digna i clara, després d'un gratificant treball d'adaptació (de *descompressió*, en podríem dir, si féssim el símil del busseig de profunditat). I aquí el mestratge és del Riba de les *Elegies de Bierville* i d'aquella ofrena a la llengua catalana que és la traducció de l'*Odisea*, ambdós llibres de capçalera del poeta suau que és en Pere.

El *Himnes* de Suau no són una lectura fàcil, no ens enganyem. Però el compromís que exigeixen és just i honest. Qui

es conformi amb «veure la mar» pot fullejar-los i aprofitar-ne alguna espipellada (o no). Qui vulgui «albirar el pèlag», emperò, té al seu abast una guia meravellosa per fruir amb tots i cadascun dels mots triats pel nostre *caçador-de-mamuts-rapsoda-veciador-de-mots* i créixer com a lector (i com a lector en llengua catalana).

Dues paraules amb forma d'imperatiu adreçades al ben-volgut lector que hagi arribat fins aquí per tancar aquesta breu i caòtica reflexió sobre la llengua dels *Himnes Òrfics*: llegiu i gaudiu.

JOSEP PIZÀ

Justificació i agraïments

Quan conec per primera vegada de l'existència dels *Himnes Òrfics*, gràcies a la recomanació que em va fer el meu bon amic i gran escriptor Octavio Cortés, en qued fascinat per dos motius fonamentals. En primer lloc, per a mi, aquests *Himnes* expressen l'exuberància, la bellesa i la meravella d'un món no contaminat encara per la mirada racional i suposadament superior de «l'home modern». Aquest món no desxifrat racionalment és un món màgic, fastuós, ubèrrim; és a dir, la pura celebració de la joia dels sentits. En segon lloc, aquesta ufanor i opulència de tot allò que és s'expressa al mateix temps, també, amb un llenguatge extremadament ric, esponerós i sensual; és a dir, la pura celebració de la joia de l'idioma.

El meu primer desig, després de llegir alguns dels *Himnes* en la versió castellana, és poder-los gaudir en la meva llengua, el català. Vull sentir com sonen aquests *Himnes* grecs arcaics en la llengua de Llull o de March o de Riba. I aquí apareix un desencís inicial, perquè comprov que, malauradament, no hi ha cap traducció en català, la qual cosa em desplaia profundament ja que pens que uns *Himnes* de tanta bellesa i que d'alguna ma-

nera són un poc el naixement de la poesia occidental mereixen cantar també en la nostra llengua.

Tot seguit, telefon a l'amic Octavio Cortés i li explic el meu disgust i li parl de la realitat que viu el català que, en algunes ocasions, està mancat de traduccions de textos essencials de la literatura universal, cosa que no sol passar habitualment amb la llengua castellana. Ell, amb tota la seva naturalitat, em respon que els traduesqui jo. A la qual cosa responc que, desgraciadament, no sé grec. Ell insisteix i em diu que no cerqui excuses i que no «plori» més. Em recomana que en faci unes versions molt personals, tot partint de la traducció castellana i de les versions disponibles en francès, italià o anglès. Em recorda sàviament el que va fer l'estimat Borges amb els poemes de Whitman.

En aquell moment, record les paraules de Palau i Fabre quan parla de les «traduccions» de Marià Manent. En aquest sentit, Fabre distingeix tres categories diferents:

Primer, parla de les traduccions, a seques, que, segons ell, són aquells poemes que traduï Manent partint de textos en la llengua original, uns textos que, per les raons que sigui, no tenien cap concomitància però amb el món poètic d'aquest escriptor català, motiu pel qual en va fer una traducció més literal, menys creativa, per dir-ho d'alguna manera. A continuació, Fabre menciona les «versions», en les quals Manent partia també de textos en la llengua original, però que, per una sèrie de motius personals, sí que sentia que eren poemes que s'apropaven molt al seu món poètic, per la qual cosa en va fer una traducció més lliure, més creativa, si es pot dir així. Fabre, finalment, cita les «interpretacions» de Manent que són aquelles traduccions elaborades a partir d'una tercera llengua, perquè el traductor desconeixia l'idioma original del poema que volia «interpretar». Ara bé, el traductor, en aquest cas Marià Manent, sentia aquells poemes

tan propers al seu món poètic que decidí traslladar-los al català encara que no partís dels textos en la llengua original. Estam davant les traduccions més personals i lliures que feu el moltes vegades oblidat i refinat poeta d'obres com *La ciutat del Temps* o *El cant amagadís*. Tota la bellesa i delicadesa de la poesia xinesa s'entrelliguen així amb la veu i la llengua poètica de Manent en aquestes «interpretacions» tan personals. El resultat són unes «interpretacions» simplement meravelloses, corprenedores i intemporals.

Sense voler fer cap tipus de comparació, Déu me'n guard, de sobte, veig clar el camí que puc seguir i sense gaire brúixola, més enllà de la passió per la poesia, per la meua llengua i pel món, decidesc, una mica a l'aventura, iniciar la senda. Els companys de camí han estat sempre els mateixos, és a dir, l'amor per uns textos, la devoció i humil dedicació al català, idioma que és el meu i que tant estim, i la llibertat creativa per, des del respecte, sentir que cada *Himne* vibrava en la meua veu, alhora que, tot pouant en la riquesa i bellor de la nostra llengua, era de la meua veu d'allò que m'oblidava per assumir així, en definitiva, la veu i la llengua que em fou llegada com espill d'un món que vessa bellesa.

La resta és temps i dedicació, sempre des de la submissa admiració per uns textos, els *Himnes Òrfics*, i una llengua, el bell català amb el qual he après d'estimar el món que ens envolta. El resultat final són aquestes interpretacions dels *Himnes Òrfics* que oferim als lectors i a les lectores i que volen ser, en definitiva, un modest homenatge al món grec arcaic, tothora sumptuos i florent, i també al nostre català, delicat i arrauxat, i alhora, exquisit i vehement.

Finalment, vull agrair a la meua família, en especial als meus pares Joan Suau i Antònia Palou i al meu germà Biel Suau, i als meus amics i amigues tot el suport que sempre he rebut en

aquesta tasca, gairebé sempre fosca i silent, de dedicació a la poesia. A Marta Oliver per la seva comprensió i per saber con- viure diàriament amb algú que durant un temps va romandre «segrestat» per aquests *Himnes*. A les meves filles, Núria, Carme i Mercè per tot el temps que he hagut de robar-los. A Adriana Pujol i Rafael Vallbona que d'alguna manera també m'han ajudat en aquest projecte. A Elisenda Sala que sempre té paraules enco- ratjadores. A Maria del Mar Rigo que estima la meua poesia i que m'ha ajudat en la fotografia de la contraportada. A Pau Debon, Antoni Bujosa i Antoni Balle que tant han fet per la difusió dels meus llibres. A tota la gent d'Edicions Cal·lígraf, i en especial a Jaume Torrent, per apostar per un producte poc comercial i de risc com són els *Himnes Òrfics* i a totes aquelles persones o entitats que d'una manera o d'una altra han col·laborat o ajudat en l'edició d'aquest llibre (Rut Mateu, Margalida Garcias, Maria Teresa Ferrer, Fanny Tur, Mercè Bujosa, Olga Terrassa, Joana Maria Garau, Pau Salort, Llorenç Homar, Margalida Segura, Jordi Pàmias, Vicenç Llorca, Maria Salas, Juan Giraldo, Àlex Caburrasi, Yann Gauthier, Antoni Castell, Pilar Arnau, Joan Pau Bonnín, Carles Cabrera...).

I no puc deixar de mencionar, per acabar, tres persones sen- se les quals aquests *Himnes* mai no haurien pogut veure la llum:

L'estimat amic Josep Pizà que ha revisat desinteressada- ment els *Himnes* i amb qui he discutit moltes variants possi- bles, així com dubtes lingüístics que han sorgit durant aquest procés de «traducció». El meu agraïment és immens per la seva col·laboració sempre fidel i intel·ligent i per la redacció d'una reflexió sobre la llengua dels *Himnes* de la qual crec que no som mereixedor. A Àngela Cortès, lectora apassionada d'aquest cor- pus òrfic, sense la qual no hauria tengut el coratge suficient per seguir endavant. Els seus suggeriments i aportacions són part

fonamental dels *Himnes* que ara us oferim. I finalment, la meva gratitud més sincera a Octavio Cortés, autèntica ànima a l'ombra d'aquesta aventura. És ell qui em presentà els *Himnes*, qui m'animà (m'obligà diria jo) a traduir-los, qui ha escrit el meravellós pròleg que encapçala aquest llibre i qui em recordà contínuament que les meves interpretacions havien de publicar-se. En definitiva, bona part dels mèrits que puguin tenir aquestes traduccions són gràcies al seu mestratge i a la manera tan genuïna i autèntica de viure el fet literari. Tots els errors i possibles desencerts que de ben segur contenen aquests *Himnes* esper que em puguin ser disculpats per aquelles persones que llegesquin aquest llibre.

Ara bé, més enllà d'encerts i mancances, la travessia ha estat una experiència bella, fulgent i sempre inspiradora. Recordaré ara l'admirat Kavafis que en la seva extraordinària i més poc coneguda *Segona Odissea* ens conta que Ulisses, després de retornar a la seva pàtria, avorrit de la vida quotidiana i de la plàcida monotonia, decideix, anhelós de nous viatges, marxar de l'aspra Ítaca. Novament enmig de l'escumós onatge, cofoi, contempla com s'esborra la fesomia de la seva illa i sent una altra vegada que la vida palpita. Els versos finals d'aquest bell poema diuen així: «Va sentir que era viu de bell nou, que / acomiadava els enutjosos lligams / de coses conegudes i familiars. / I el seu cor aventurer / es delectava fredament, buit d'amor.»

És a dir, qui sap si ens queden encara belles senderes per recórrer? Us puc assegurar que el cor aventurer, curull d'amor, encara batega.

Gràcies a tots!

Himnes Òrfics

Versions lliures de
Pere Suau Palou

I

A HÈCATE
(MARE DEL MÓN)

Enòdia Triple Hècate, venerable Senyora dels éssers terrestres,
 aquàtics
 i d'aquells que la cèlica volta, sidèria i arquejada, tramunten;
 potestat soterrada, abillada sempre per un bell mantell
 que com l'astre ignífer, en la seva occídua i escintil·lant
 solpostada, venustament grogueja;
 Hècate infantadora, protegeix-nos amb la negror dels teus
 esperits
 que en la teva ànima llòbrega i llunera s'afolquen!
 Lloança per a Tu, Persea, deïtat escarida i soliua,
 Tu que les claus del món, infal·libles, empomes
 i que amb els delicats cervos banyegaires guimbés,
 eterna caçadora que en la nit, clavetejada d'estels, tranuïtes,
 capitost summa, jamai debel·lada
 i bellament acarrerada per temibles braus de petja gallarda;
 Nimfa que tot ho guies, nodridora i primigràvida,
 que per l'endemig dels cims puntuts, de neu capçats,
 muntanyeges,
 dona l'oïda als teus suplicants selenòfils,
 els quals amb els seus rituals sagrats
 davant el teu poder, cornuats i esquenavinclats, es flecten,
 i, a la nostra vora, els pastors de naturalesa astral
 i alterosa, emmena.